

Ministerul Educației , Culturii și Cercetării al Republicii Moldova
Colegiul „Alexei Mateevici” Chișinău

Aprob

Directorul Colegiului

„Alexei Mateevici” Chișinău

Bercu Victoria

2019

**Curriculum modular
S.08.O.033 Educația incluzivă**

Specialitatea 101410 Sport și pregătire fizică
Calificarea Instructor educație fizică

Chișinău 2019

Curriculumul a fost elaborat cu suportul Proiectului EuropeAid/133700/C/SER/MD/12
"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională
în Republica Moldova",
implementat cu suportul finanțării Uniunii Europene

Autor:

Boaghi Elena, grad didactic II, Colegiul „Alexei Mateevici” Chișinău

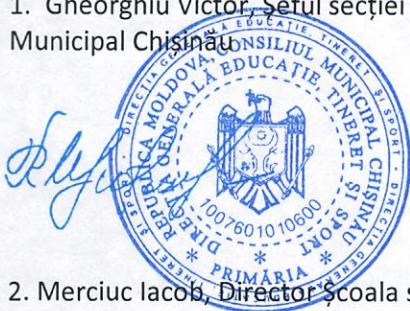
Aprobat:

La ședința Consiliului Profesoral al Colegiului „Alexei Mateevici” Chișinău

Coordonat cu:

1. Gheorghiu Victor, Seful secției Sport a Direcției Generale Educație, Tineret și Sport a Consiliului Municipal Chișinău

Şef secție _____

Gheorghiu Victor

28 " 08 2019

2. Merciuc Iacob, Director Școala sportivă specializată de atletism nr. 3 mun. Chișinău

Recenzenți:

Bantuș Larisa, șef catedră „Pedagogie, psihologie, arte și sport” Colegiul „Alexei Mateevici” Chișinău

Covali Areta, profesor psihologie, grad didactic I, Colegiul „Alexei Mateevici” Chișinău

Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic

<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>.

Cuprins

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională	4
III. Competențele profesionale specifice modulului.....	5
IV. Administrarea modulului	6
V. Unitățile de învățare	6
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	9
VII. Studiu individual ghidat de profesor.....	9
VIII. Lucrările practice recomandate	11
IX. Sugestii metodologice	12
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	14
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	19
XII. Resursele didactice recomandate elevilor.....	19

I. Preliminarii

Realizarea unui învățământ profesional de calitate în contextul realităților socio-economice actuale impune o nouă abordare a procesului de învățământ, care vizează formarea la elevi a unui sistem de competențe necesare pentru integrarea pe piața muncii și pentru învățarea pe parcursul întregii vieți.

Curriculum-ul modular „*Educația incluzivă*” este un act normativ destinat formării profesionale a specialistului în sport și pregătire fizică, care specifică finalitățile de învățare și descrie condițiile de formare a competențelor profesionale specifice disciplinei.

Curriculum-ul a fost elaborat avându-se în vedere următoarele:

- noua structură a sistemului de învățământ de formare profesională din Republica Moldova;
- reperele impuse de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării privind aprobarea Planului cadre de învățământ pentru specialitatea „Sport și pregătire fizică”;
- nomenclatorul domeniilor de formare profesională al specialităților și calificărilor pentru învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar;
- necesitatea de a oferi prin curriculum un răspuns mult mai adecvat cerințelor sociale, exprimat în termeni de achiziții finale ușor evaluabile la încheierea ciclului al colegiului.

„*Educația incluzivă*” este o unitate de curs destinată formării profesionale a instructorilor educație fizică care vor adapta activitățile sportive diversității copiilor și nevoilor ce decurg din aceasta, pentru a oferi educație de calitate tuturor în contexte integrate și medii de învățare comună.

Disciplina constituie baza pregătirii viitorilor profesioniști care vor activa în domeniul social și pedagogic. Ea presupune pregătirea specialistului care trebuie să fie bine intenționat și pregătit pentru a face față provocărilor induse de transformările care se produc în abordarea individualizată a copiilor/persoanelor și să acorde asistență calitativă și calificată în corespondere cu necesitățile diferitor categorii de copii/persoane.

Reformele în domeniul educației, includerea în învățământul general a cât mai mulți copii cu cerințe educaționale speciale impun restructurarea culturii, politicilor și practicilor școlare, astfel încât acestea să răspundă diversității copiilor și necesităților lor. În aceste procese, rolul primordial revine cadrului didactic, social dar și instructorului de educație fizică, în calitate de agent al schimbării, care trebuie să promoveze, la nivel de unitate școlară și de comunitate, ideea și beneficiile educației incluzive orientate spre asigurarea participării tuturor copiilor la educație, a persoanelor la viața socială și eradicarea excluderii lor din mediul școlar/social comun.

Curricula este destinată elevilor de la *Specialitatea Sport și pregătire fizică, Calificarea Instructor educație fizică, anul IV, semestrul VIII*.

Pentru studierea acestei unități de curs este necesară studierea prealabilă a următoarelor unități de curs:

- F.01.O.010 Pedagogia
- F.02.O.011 Psihologia generală
- S.04.O.031 Psihologia vârstelor

II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională

Instructorul de educație fizică trebuie să fie bine intenționat și pregătit pentru a face provocările induse de transformările care se produc în abordarea individualizată a copiilor/persoanelor și să acorde asistență calitativă și calificativă în corespondere cu necesitățile diferitor categorii de copii/persoane.

Unitatea de curs „*Educație incluzivă*” formează specialiști de înaltă calificare pentru activitățile didactice, științifice, și sociale, precum și pentru optimizarea procesului de comunicare și procesului de reabilitare a copiilor/persoanelor cu CES.

Scopul principal al unității de curs „*Educație incluzivă*” este formarea competențelor de bază în domeniul educației inclusive, la specialiștii din domeniul Sport și pregătire fizică.

Modulul se constituie din unități de conținut care vizează cadrul conceptual al educației inclusive, particularitățile dezvoltării copiilor cu cerințe educaționale speciale, particularitățile

procesului educațional inclusiv, parteneriatul socio-educațional , managementul educației inclusive, evaluarea și abordarea individualizată a copiilor/persoanelor cu CES, etc.,

Valoarea formativă a acestui modul constă în:

-formarea viziunii de ansamblu asupra celor mai importante concepte principii, definiții privind educația inclusivă;

-familiarizarea cu particularitățile de dezvoltare a copilului/persoanelor cu cerințe educaționale speciale;

-cunoașterea cu legislația și politica internațională în domeniul educației inclusive;

-specificul conținutului legislației naționale în domeniul dezvoltării și promovării educației inclusive;

-abordarea educației inclusive ca un process continuu de dezvoltare a politicilor și practicilor educaționale;

-susținerea integrării educaționale , sociale, a tuturor copiilor/persoanelor în comunitate și instituția de învățământ ;

-conceptualizarea educației inclusive în viziunea organizațiilor internaționale și naționale cu preocupare în domeniu.

Pentru creearea condițiilor de formare și dezvoltare a abilităților cognitive și acționale se va ține cont de principiile realizării unităților de conținut:

Principiul umanizmului, care reclamă recunoașterea valorii, irepetabilității, integralității omului;

Principiul dezvoltării cognitive active, care reclamă organizarea activității de învățare prin „interacțiunea cu celălat” pentru crearea cîmpului de tensiune intelectuală. Cîmpul de încărcare emoțională oferă oportunități de manifestare a individualității, îl înarmează pe cel ce învață cu experiență experimentală;

Principiul individualizării care reclamă proiectarea și organizarea demersului didactic luînd în considerație particularitățile specifice ale fiecărei persoane;

Principiul dezvoltării calității de Subiect al fiecărui educabil în procesul educațional.

III. Competențe profesionale specifice modulului

CPS.1. Aplicarea în practica sportivă a principalelor documente de politici și acte legislative, concepții, principii din domeniul educației incluzive.

CPS.2. Identificarea particularităților de dezvoltare a copilului cu cerințe educaționale speciale și ale persoanelor cu deficiență.

CPS.3. Aplicarea principiilor abordării individualizate în toate activitățile ce vizează procesul educational-sportiv.

CPS.4. Abordarea principiilor de dezvoltare a parteneriatului socio-educațional și ale managementului educației incluzive.

CPS.5. Valorizarea copilului/persoanei cu cerințe educaționale speciale privind evidențierea potențialului acestuia în activitatea sportivă.

CPS.6. Adaptarea activităților sportive specific dizabilităților sau particularităților CES a beneficiarului.

CPS.7. Adoptarea atitudinilor pozitive și relaționale despre structurile, procesele și valorile sistemului educațional aplicate în dezvoltarea și susținerea practicilor inclusive.

IV. Administrarea modulului

Semestrul	Numărul de ore			Modalitatea de evaluare	Numărul de credite		
	Total	Contact direct					
		Prelegeri	Practică/Seminar				
VIII	60	34	6	20	Ex.	2	

IV. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
1. Educația incluzivă în contextul drepturilor omului și a copilului.		
<i>U.C.1.Determinarea aspectelor specifice educației incluzive.</i>	1.1.Educația incluzivă - Drept și necesitate fundamentală a copiilor/persoanelor cu dezabilități 1.2.Educație incluzivă. Prezentare generală. Cadrul conceptual. 1.3.Principiile și obiectivele educației inclusive. 1.4.Efectele incluziunii în cadrul educației. 1.5.Factorii incluziunii educaționali.	A.1. Promovarea educației incluzive ca drept și necesitate fundamentale a persoanelor cu CES. A.2.Specificarea principalelor caracteristici ale incluziunii ca fenomen social. A.3.Identificarea diferențelor conceptuale între integrarea și incluziunea educațională. A.4.Promovarea educației incluzive în toate mediile de existență a omului/copilului. A.5.Specificarea efectelor infuziunii în cadrul grupului sportiv. A.6.Respectarea principiilor educației incluzive . A.7.Respectarea specificului educației incluzive în instituțiile preșcolare, școlare, comunitare.
2. Cadrul legislativ internațional și național în domeniul educației incluzive		
<i>U.C.3..Aprecierea cadrului legislativ internațional și național în domeniul educației incluzive</i>	2.1.Legislație și politici internaționale cu privire la domeniul educației inclusive. 2.2.Legislația națională în domeniul dezvoltării și promovării educației inclusive.	A.8.Respectarea principalelor documente de politici și acte legislative, privind educația incluzivă. A.9. Planificarea activităților sportive respectând principiile Programului de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova.
3. Perspectivă istorică cu privire la integrare și incluziune		
<i>U.C.4.Specificarea etapelor parcurse în dezvoltarea educației incluzive.</i>	3.1.Perspectivă istorică cu privire la integrare și incluziune 3.2.Evoluția educației inclusive în timp și în spațiu. 3.3.Etape parcurse în dezvoltarea învățământului incluziv.	A. 10. Distingerea procesului de integrare de cel de incluziune.

4. Practici incluzive în Republica Moldova		
U.C.5. Determinarea practicilor incluzive în Republica Moldova.	<p>4.1.Evoluția paradigmăi educaționale în Republica Moldova: de la excludere la inclusivitate.</p> <p>4.2.Piloni pentru implementarea educației incluzive în Republica Moldova.</p> <p>4.3.Programului de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2011-2020.</p> <p>4.4.Rolul organizațiilor nonguvernamentale din Republica Moldova în inclusivitatea socială a persoanelor cu nevoi speciale.</p>	<p>A.17.Analiza evoluției paradigmăi educaționale în Republica Moldova.</p> <p>A.18.Determinarea specificului Programului de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2011-2020.</p> <p>A.19.Identificarea strategiilor pentru implementarea educației incluzive în activitatea sportivă.</p> <p>A.20.Promovarea principiului inclusiv în activitățile sportive.</p>
5. Parteneriatul educațional		
U.C.5 Determinarea specificului parteneriatului educațional.	<p>5.1.Specificul parteneriatului educațional.</p> <p>5.2. Funcțiile parteneriatului educațional.</p> <p>5.3.Roluri în cadrul parteneriatului.</p> <p>5.4.Modalități de implicare în cadrul parteneriatului.</p>	<p>A.21.Construirea unui parteneriat de succes privind inclusivitatea educațională.</p> <p>A.22.Identificarea direcțiilor comune ale familiei, școlii și comunității în inclusivitatea educațională.</p> <p>A.23.Respectarea și promovarea practicilor bune în educația inclusivă din Republica Moldova.</p>
6.Particularitățile dezvoltării copiilor/persoanelor cu Cerințe Educativе Speciale		
U.C.6.Specificarea particularităților dezvoltării copiilor/persoanelor cu Cerințe Educativе Speciale.	<p>6.1.Dezvoltare VS non-dezvoltare (Stagnare) în activitatea psihică.</p> <p>6.2.Particularitățile dezvoltării copiilor/persoanelor cu Cerințe senzoriale și fizice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dezabilități vizuale; - Dezabilități auditive ; - Dezabilități fizice/locomotorii; - Dezabilități neuromotorii: paralizia cerebrală infantilă, distrofie musculară, spina bifida. <p>6.3.Particularitățile dezvoltării copiilor/persoanelor cu Cerințe privind cunoașterea și învățarea:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Întârzieri/rețineri în dezvoltare; - Deficiențe intelectuale/mintale. <p>6.4.Particularitățile dezvoltării copiilor/persoanelor cu Cerințe de comunicare și relaționare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tulburări din spectrul autist (Autismul și sindromul Asperger); - Tulburări de limbaj. 	<p>A.24.Determinarea specificului psihopedagogic al diferitor categorii de dezabilități.</p> <p>A.25.Identificarea cerințelor educaționale speciale ale persoanei.</p> <p>26.Determinarea cauzelor care provoacă apariția handicapurilor în dezvoltare.</p> <p>A.27. Organizarea managementului de învățare pentru diferite categorii de copii cu CES.</p> <p>A.28.Utilizarea strategiilor de dezvoltare a personalității copiilor cu CES.</p> <p>A.29.Respectarea condițiilor psihopedagogice de dezvoltare eficientă a copiilor cu CES.</p> <p>A.30.Organizarea activităților de sport și educație fizică în dependență de particularitățile dezvoltării copiilor/persoanelor cu Cerințe senzoriale și fizice.</p> <p>A.31.Organizarea activităților de sport și educație fizică în dependență de particularitățile dezvoltării copiilor/persoanelor cu Cerințe privind cunoașterea și învățarea.</p>

	<p>6.5. Particularitățile dezvoltării copiilor/persoanelor cu Cerințe sociale, emoționale și de comportament:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tulburări afective, emoționale (anxietatea, depresia, mutism selectiv, atacul de panică, tulburări de stres posttraumatic, tulburări de alimentație: anorexia nervoasă, bulimia nervoasă, supra-alimentarea); - Tulburare de hiperactivitate și/sau deficit de atenție (THDA); - Tulburări de conduită. 	<p>A.32. Organizarea activităților de sport și educație fizică în dependență de particularitățile dezvoltării copiilor/persoanelor cu Cerințe de comunicare și relaționare.</p> <p>A.33./Organizarea activităților de sport și educație fizică în dependență de particularitățile dezvoltării copiilor/persoanelor cu Cerințe sociale, emoționale și de comportament.</p> <p>A.34. Determinarea principalelor aspecte/niveluri ale dezvoltării copilului cu CES.</p> <p>A.35. Utilizarea strategiilor eficiente de inclusiune a copiilor/persoanelor cu CES în activitățile de educație fizică și sport.</p>
--	--	--

7.Terapii ocupaționale în recuperarea copiilor cu CES/persoanelor cu dezabilități

U.C.7.Determinarea specificului terapiilor ocupaționale	<p>7.1. Delimitări conceptuale.</p> <p>7.2. Obiectivele terapiei ocupaționale</p> <p>7.3. Principii în terapia ocupațională</p> <p>7.4. Categorii de activități de natură ocupațională</p> <p>7.5. Rolul terapiei ocupaționale în reabilitarea psihosocială și profesională a persoanelor marcate de diferite categorii de deficiențe.</p>	<p>A.36. Utilizarea elementelor de terapie în recuperarea copiilor cu CES/persoanelor cudezabilități.</p>
--	--	---

8.Evaluarea și abordarea individualizată în contextual educației incluzive

U.C.8.Interpretarea evaluării în contextul educației inclusive.	<p>8.1. Tradiție v/s inclusiune</p> <p>8.2. Forme de inclusiune.</p> <p>8.3. Cadru didactic de sprijin.</p> <p>8.4. Centru de resurse.</p>	<p>A.37. Distingerea formelor de inclusiune.</p>
U.C.9.Analiza abordării individualizate în contextual educației inclusive.	<p>8.5. Evaluarea dezvoltării copilului cu CES.</p> <p>8.6. Plan Educațional Individualizat</p> <p>8.7. Adaptare curriculară.</p>	<p>A.38. Respectarea responsabilităților în abordarea individualizată a persoanei cu CES în cadrul activităților de educație fizică și sport.</p> <p>A.39. Organizarea diferențiată și individualizată a activităților sportive.</p> <p>A.40. Respectarea PEI în desfășurarea activităților sportive.</p>

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. ord	Unități de învățare	Total ore	Ore contact direct		Studiul individual
			Prelegeri	Practică Seminar	
1	Educația incluzivă în contextul drepturilor omului și a copilului.	3	2		1
2	Cadrul legislativ internațional și național în domeniul educației incluzive.	3	2		1
3	Perspectivă istorică cu privire la integrare și incluziune.	3	2		1
4	Practici incluzive în Republica Moldova	3	2		1
5	Parteneriatul educațional în școala incluzivă	3	2		1
6	Particularitățile dezvoltării copiilor/persoanelor cu Cerințe Educativе Speciale.	30	14	4	12
7	Terapii ocupaționale în recuperarea copiilor cu CES/persoanelor cu dizabilități	5	4		1
8	Evaluarea și abordarea individualizată în contextual educației incluzive	10	6	2	2
	TOTAL	60	34	6	20

VII. Studiul individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Educația incluzivă în contextul drepturilor omului și a copilului.			
-Concepțe ale educației incluzive. -Comunitatea și incluziunea -Analiza : "Incluziunea deficitară este mai bună decât o excluziune" sau "Școala incluzivă-o școală deschisă pentru toți".. -Strategii de incluziune personală: ce putem face pentru a fi mai incluzivi ?	Ghid de termeni și noțiuni Studii de caz Eseu Listă de recomandări	Prezentarea ghidului Rezolvarea studiilor de caz Prezentare orală Prezentare scrisă	Săptămâna 1
2. Cadrul legislativ internațional și național în domeniul educației incluzive			
-Fundamentele sociale, pedagogice și psihologice ale incluziunii. -Documentele naționale pentru incluziunea educațională.	Tabel de observare/de sinteză PPT	Prezentarea tabelului Prezentarea PPT	Săptămâna 2

-Prezentarea de cazuri, exemple de violare a drepturilor copilului cu ces/persoanelor cu dizabilități la studii, muncă, etc., -Sfaturi, metode de combatere a discriminării în diferite situații : școlare, comunitare etc,	Studii de caz Listă de sfaturi	Analiza studiilor de caz. Prezentarea scrisă.	
3. Perspectivă istorică cu privire la integrare și incluziune			
-Etapele parcurse în dezvoltarea educației incluzive. -Nume notorii și lucrările personalităților, care au contribuit la evoluția educației incluzive, atât la nivel internațional cât și național.	„Linia timpului” Proiect. Cercetare individuală	Prezentarea scrisă Prezentarea proiectului	Săptămâna 3
4. Practici incluzive în Republica Moldova			
-Programul de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova. -Recomandări ce ar impulsiona ritmurile incluziunii în Republica Moldova. -Prezentarea unui ONG din țară care promovează incluziunea.	Rezumat de 25 idei. Lista de recomandări. PPT	Prezentarea scrisă Prezentarea scrisă Prezentare PPT	Săptămâna 4
5. Parteneriatul educațional în școală incluzivă			
-Reguli pentru un parteneriat educațional incluziv de succes.	Listă de reguli.	Prezentarea scrisă	Săptămâna 5
6. Particularitățile dezvoltării copiilor/persoanelor cu Cerințe Educativ Speciale			
-Strategii și intervenții utile în dezvoltarea copiilor cu CES. -Ghid pentru părinți, în care se va prezenta caracteristici și sfaturi de dezvoltare eficientă a copiilor cu CES. -Analiza comparativă : deficiența vizuală, auditivă și locomotoră. -Interpretare : "Copiii sunt o categorie socială care, în ciuda aparențelor nu au timp să aștepte. Dacă sunt lăsați să crească fără ajutorul de care au nevoie, personalitatea viitorului adult are cu siguranță de suferit." -Avantajele și dezavantajele instruirii copiilor cu ces în școlile/grădinițile de masă. -Integrarea profesională a diferitor categorii de persoane cu dizabilități.. -Particularitățile dezvoltării copiilor cu CES. -Proiect cu titlul " 25 sfaturi de	Studii de caz Ghid practic Diagrama Wen Eseu Graficul T Strategii de integrare PPT Proiect de grup	Analiza studiilor de caz Prezentarea ghidului Prezentarea diagramei Prezentarea orală Prezentarea scrisă Prezentarea strategiilor Prezentarea PPT Prezentarea în grup	Săptămâna 6-8

<p>inclusiune educațională a copiilor cu CES.”</p> <ul style="list-style-type: none"> -Importanța depistării cît mai timpurie a deficiențelor. -Handicapul între normalitate și anormalitate. -Caracteristicile dezvoltării și non dezvoltării umane. -Percepția socială a persoanei cu handicap. - Strategii eficiente de inclusiune a copiilor/persoanelor cu CES 	Referat Graficul T Graficul T ”Dezvoltare V/S Nondezvoltare. Studiu de caz Ghid practic de strategii	Comunicare referat Prezentarea proiectului Prezentarea graficului Analiza studiului de caz Prezentarea scrisă a ghidului	
7. Terapii ocupaționale în recuperarea copiilor cu CES/persoanelor cu dizabilități.			
<ul style="list-style-type: none"> -Tipurile terapiilor ocupaționale specifice fiecărei dizabilități. -Posibilitățile terapeutice ale muncii, jocului, activităților de viață cotidiană. -Interpretarea produselor activității :Propuneți unui grup de copii să deseneze propria lor familie, casă sau ceva la dorința proprie. Analizați produsul activității lor din perspectiva reperelor științifice ale arterapiei. 	PPT Diagrama ”Cauză-efect” Proiect individual	Prezentarea PPT Prezentare diagramei Prezentare proiectului	Săptămâna 9
8. Evaluarea și abordarea individualizată în contextul educației incluzive.			
<ul style="list-style-type: none"> -Educația diferențiată -Clasa diferențială v/s clasa tradițională. -Principii care fundamentează evaluarea și abordarea individualizată. 	Harta conceptuală Graficul T Poster	Prezentarea hărții Prezentarea graficului Prezentare scrisă/orală/de grup	Săptămâna 10

VIII. Lucrările practice recomandate

- 1.Factorii ce asigură succesul inclusiunii educaționale.
- 2.Spoturi sociale pentru promovarea educației incluzive.
- 3.Persoane cu dezabilități celebre, care au contribuit la dezvoltarea societății.
- 4.Plan educațional individualizat.
- 5.Traditione vs. Incluziune.
- 6.Incluziune și intervenție pentru persoanele cu CES.

IX. Sugestii metodologice

Predarea unității de curs *Educație incluzivă* va fi axat pe:

- predarea-învățarea-evaluarea eficientă, creativă și formativă ;
- respectarea stilului de învățare propriu fiecărui elev ;
- principiilor didactice moderne ;
- selectarea metodelor dezvoltării gândirii critice.

În predarea unității de curs *Educația incluzivă* se va ține cont de necesitățile celor ce învață, ceea ce va permite ca instruirea să fie accesibilă și eficientă pentru toți elevii. Instruirea va fi proiectată în aşa mod, încât în etapele corespunzătoare învățarea va fi apreciată și elevilor și se va oferi feedback obiectiv și constructiv.

Unitatea de curs va avea la bază principiile : utilitatea socială a procesului didactic, corelația interdisciplinară, valorificarea informațiilor din activitatea elevilor.

Caracteristicile fundamentale ale strategiei didactice utilizate în realizarea conținutului vor fi: *aplicabilitatea* în activitatea practică a achizițiilor, *accesibilitatea* –adaptarea la necesitățile de formare a elevului sub aspectul nivelului (stilul individual de învățare, potențial, nivel cultural atins, interes și atitudini); *adaptarea* la specificul formării profesionale (pregătirea profesională, experiența anterioară, organizarea procesului didactic la specialitate)

Instruirea se va baza pe o selecție critică a materialelor și resurselor. Materialele de instruire vor fi structurate și organizate în formatul adecvat creșterii capacitați de învățare a elevilor. Se va utiliza în procesul predării strategii care să sprijine înțelegerea și reținerea noilor informații. Se va recurge, ori de câte ori este necesar, la cunoașterea sensorială și la gândirea critică, solicitând argumentarea. Se va combina diverse strategii didactice pentru a cuprinde elementele din cât mai multe stiluri de învățare, luând-se în considerație Teoria inteligenților multiple. Prin strategia aplicată se va asigura un echilibru dintre aspectul teoretic și practic al formării competențelor.

Specificul formării competențelor în procesul de instruire este oferirea feedback-ului permanent între elevi și profesor, precum și completarea sistematică a portofoliului la disciplină.

În realizarea finalităților modulului „*Educația incluzivă*” vor fi utilizate preponderent metodele didactice: conversația euristică problematizarea, joc de rol, discuția ghidată, studiul de caz, prezentările PPT, filmulețe documentare și analiza situațiilor concrete.

Predarea cursului va fi axată pe necesitățile celor care învață, luând în considerație inteligența dominantă și specificul, stilul de învățare a discipolilor.

Conținuturile recomandate în prezentul curriculum alcătuiesc axa epistemologică a disciplinei predate, esența științei pe care urmează să o cunoască, să o asimileze elevul, de aceea acestea se conformează logicii și coeranței științifice prezentate într-o paradigmă pedagogică acțională.

Conform criteriului **nivelul învățării** se va insista asupra învățării conștiente care rămâne a fi piatra de temelie în învățarea „de-a lungul și de-a latul vieții”. Interactivitatea, ca factor de calitate al învățării se va completa în mod fundamental și principal, cu strategiile de învățare, care vor stimula modul de a gândi și de a acționa într-un domeniu.

Proiectarea ambianței, a mediului de învățare eficiente este o activitate indispensabilă, căci, la nivel teoretic-practic, se recunoaște că ambianța-fizică și psihosocială este un factor catalizator al învățării de calitate.

Disciplina „*Educația incluzivă*” va forma preponderent competențe de tip „savoir” (cunoaștere și înțelegere) și „savoir faire” (aplicarea cunoștințelor în practică).

Strategia metodologică propusă pentru desfășurarea procesului educațional este reflectată în tabelul de mai jos:

Crt.	Unitatea de conținut	Metode didactice recomandate
1	Educația incluzivă în contextul drepturilor omului și a copilului.	Eseul Diagrama Wenn Studiul de caz Harta conceptuală
2	Cadrul legislativ internațional și național în domeniul educației incluzive	"Bulgare de zapada" Referatul Postere
3	Perspectivă istorică cu privire la integrare și inclusiune	Diagrama wen Studiul de caz Harta conceptuală Proiectul în grup Linia timpului
4	Practici incluzive în Republica Moldova	Tehnica 6/3/5 (brainwriting-ul) Cubul Metoda Frisco Metoda SINELG
5	Parteneriatul educațional în școala inclusivă	Metoda pălăriilor gânditoare Metoda studiului de caz Jurnalul cu dublă intrare Tehnica scenariilor
6	Particularitățile dezvoltării copiilor/persoanelor cu Cerințe Educativе Speciale	Discuția dirijată Hărțile conceptuale Metoda R.A.I. Tehnica 3-2-1 Știu/Vreau să știu/Am învățat Tehnica ciorchinelui Ghidul de anticipație Metoda asocierii libere a ideilor (Sinectica) Metoda piramidei
7	Terapii ocupaționale în recuperarea copiilor cu CES/persoanelor cu dizabilități.	Interviu în trei trepte Creioanele la mijloc Brainstorming-ul Tehnica 6/3/5 (brainwriting-ul) Cubul
8	Evaluarea și abordarea individualizată în contextul educației incluzive	Autochestionarea Invatarea individuală Comparatie si contrast Fishbowl (tehnica acvariului) Interviu în trei trepte

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Evaluarea cunoștințelor la unitatea de curs *Educația inclusivă* va fi concepută în aşa fel încât să le permită profesorilor:

- să orienteze elevii în cunoaștere și comunicare prin apelul, în cunoștință de cauză, la concepte și practici care ţin de cultivarea raționalității;
- să-și orienteze propria activitate spre formarea la elevi a competențelor specifice domeniului;
- să-și manifeste creativitatea didactică în adevararea demersurilor didactice la particularitățile elevilor cu care lucrează.

Din perspectiva instruirii și evaluării autentice, elevul va fi privit nu doar ca subiect al propriei formări, dar și ca subiect activ al evaluării pedagogice, de aceea el va fi implicat în procesul evaluării, și i se va oferi elevului cît mai des aceste oportunități de implicare în actul de evaluare. În acest context se va folosi *metoda autoevaluării* care este cea mai adecvată scopului de implicare activă a elevului în acțiunea de evaluare, întrucât predispune la autoanaliză și reflecție asupra propriei formări, precum și luarea unei decizii personale în acest sens, dar și în vederea înscrierii actului integrat de predare-învățare-evaluare într-un demers interactiv.

De asemenea se vor insista și asupra altor metode și tipuri de evaluare care sănătățe fel de importante în procesul instructiv:

-*Evaluarea continuă prin*: metode orale, scrise, practice și teme de acasă. Observări și aprecieri verbale, chestionare orală, verificare prin lucrări scrise, eseuri/referate pe baza unei bibliografii date, studii de caz---pondere 60%.

-*Evaluare sumativă* prin examen la sfârșitul semestrului—pondere 40%

Evaluarea cunoștințelor prin examen, va fi un proces de tip reflexiv, din toată materia predată. Din punct de vedere a volumului de cunoștințe supus evaluării, acesta cuprinde atât bibliografia obligatorie, cît și anumite teme, precis indicate în prealabil din bibliografia complementară. Subiectele vor fi astfel structurate și concepute, încât rezolvarea lor să reclame din partea elevului cele patru tipuri de gândire:

- gândirea reproductivă (ex: a defini, a completa fraze, a rezolva grile de răspunsuri).
- gândire analitică (ex: a analiza texte, comportamente)
- gândire sintetic-creativă (ex: a sintetiza idei, a relaționa și compara concepte)
- gândire practică (ex: a aplica reguli, principii, într-o situație concretă)

De asemenea, ca metodă alternativă de evaluare va fi utilizată constituirea portofoliului, pe care elevii îl vor completa cu materialele necesare, în scopul consolidării cunoștințelor lor pe parcursul studierii cursului.

Produsele recomandate pentru evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor cognitive sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1.	Harta națională	<ul style="list-style-type: none"> • Punerea în evidență a subiectului general. • Elaborarea corectă a tabelei (schemei), de la noțiunile de bază spre cele specifice domeniului. • Organizarea corectă a informației despre subiectul solicitat • Corectitudinea logică a formulărilor • Corectitudinea lingvistică a formulărilor • Originalitatea expunerii noțiunilor subiectului propus
2.	Argumentare scrisă	<ul style="list-style-type: none"> • Corespunderea formulărilor temei. • Selectarea și structurarea logică a argumentelor în corespondere cu tezele puse în discuție. • Apelarea la propria experiență în argumentarea tezelor puse în discuție. • Utilizarea unui limbaj adecvat și bogat, respectarea normelor

		literare.
3.	Argumentare orală	<ul style="list-style-type: none"> • Corespunderea formulărilor temei. • Selectarea și structurarea logică a argumentelor în corespundere • Apelarea la propria experiență în argumentarea tezelor puse în discuție. • Utilizarea unui limbaj adecvat și bogat, respectarea normelor literare. • Utilizarea corectă și adecvată a mijloacelor orale de exprimare (intonația, gesturile, vocabularul etc.).
4.	Proiect elaborat	<ul style="list-style-type: none"> • Validitatea proiectului -gradul în care acesta acoperă unitar și coerent, logic și argumentat tema propusa, felul în care au fost evidențiate • Completitudinea proiectului - conexiunile și perspectivele interdisciplinare ale temei, competențele și abilitățile de ordin teoretic și practic și maniera în care acestea servesc conținutului științific • Elaborarea și structura proiectului- acuratețea, rigoarea și coerenta demersului științific, logica și argumentarea ideilor, corectitudinea concluziilor. • Calitatea materialului folosit în realizarea proiectului, bogăția și varietatea surselor de informare, relevanța și actualitatea acestora, semnificația datelor colectate s.a. • Creativitatea -gradul de noutate pe care-l aduce proiectul în abordarea temei sau în soluționarea problemei.
5.	Referat	<ul style="list-style-type: none"> • Corespunderea referatului temei. • Profunzimea și completitudinea dezvoltării temei. • Adevararea la conținutul surselor primare. • Coerența și logica expunerii. • Utilizarea dovezilor din sursele consultate. • Gradul de originalitate și de noutate. • Nivelul de erudiție. • Modul de structurare a lucrării. • Justificarea ipotezei legate de tema referatului. • Analiza în detaliu a fiecărei surse de documentare.
6.	Studiu de caz	<ul style="list-style-type: none"> • Corectitudinea interpretării studiului de caz propus. • Calitatea soluțiilor, ipotezelor propuse, argumentarea acestora; • Corespunderea soluțiilor, ipotezelor propuse pentru rezolvarea adecvată a cazului analizat. • Corectitudinea lingvistică a formulărilor • Rezolvarea corectă a problemei, asociate studiului analizat de caz. • Referința la programe. • Completitudinea informației și coerența între subiect și documentele studiate; • Noutatea și valoarea științifică a informației. • Exactitudinea rezultatelor și rigoarea probelor. • Capacitatea de analiză și de sinteză a documentelor, adaptarea conținutului. • Originalitatea studiului, a formulării și a realizării.

		<ul style="list-style-type: none"> • Personalizarea (să nu fie lucruri copiate). • Aprecierea critică, judecată personală a elevului.
7.	Eseu structurat	<ul style="list-style-type: none"> • Completitudinea interpretării informațiilor prin prisma problemei de la care pornește acesta. • Corectitudinea interpretării informațiilor prin prisma problemei de la care pornește acesta. • Claritatea (mesajul bine conturat în jurul unei idei pentru care există dovezi verificabile, fără formulări ambiguë). • Argumentarea (ideile, teoriile sunt susținute de argumente din bibliografie). <ul style="list-style-type: none"> • Coerență logică (ideile au legătură unele cu altele, decurg unele din altele, nu se acceptă a se începe cu o idee pe care o dezvoltă elevul și să finalizeze argumentarea cu idei care nu au fost prezentate în eseu) • Interacțiunea cu materialul bibliografic (sursele bibliografice sunt citate corespunzător, argumentele aduse sunt susținute prin prezentarea diferitelor cercetări). • Originalitatea, creativitatea, inovațiile (modul deosebit prin care este abordată tema, prezentarea opiniei personale bazate pe analiza surselor bibliografice). • Aspectul general al eseului (respectarea normelor stilistice și gramaticale, aranjarea în pagină). • Centrarea bibliografiei eseului pe nu mai puțin de 3-4 titluri reprezentative din literatura de specialitate.
8.	Eseu nestructurat	<ul style="list-style-type: none"> • Completitudinea interpretării informațiilor prin prisma problemei. • Corectitudinea interpretării informațiilor prin prisma problemei de la care pornește acesta. • Claritatea (mesajul bine conturat în jurul unei idei pentru care există dovezi verificabile, fără formulări ambiguë). • Argumentarea (ideile, teoriile sunt susținute de argumente din bibliografie). <ul style="list-style-type: none"> • Coerență logică (ideile au legătură unele cu altele, decurg unele din altele, nu se acceptă a se începe cu o idee pe care o dezvoltă elevul și să finalizeze argumentarea cu idei care nu au fost prezentate în eseu). • Originalitatea, creativitatea, inovațiile (modul deosebit prin care este abordată tema, prezentarea opiniei personale bazate pe analiza surselor bibliografice). • Aspectul general al eseului (respectarea normelor stilistice și gramaticale, aranjarea în pagină).
9.	Desen pe calculator. PPT.	<ul style="list-style-type: none"> • Redarea esenței subiectului în cauză. • Relevanța elementelor grafice utilizate. • Gradul de transmitere a mesajului. • Coresponderea concepției, stilului, așezării în pagină și a designului grafic mesajului de transmis. • Creativitatea și originalitatea. • Calitatea tehnică. • Originalitatea și capacitatea de a ilustra, prin forme și culori, prin poziționarea compoziției în transmiterea mesajului preconizat. • Impactul vizual și comunicativ.

10.	Investigația	<ul style="list-style-type: none"> • Definirea și înțelegerea problemei investigate. • Folosirea diverselor procedee pentru obținerea datelor necesare. • Colectarea și organizarea datelor obținute. • Formularea și verificarea ipotezei cu privire la problema luată în studiu. • Alegerea și descrierea metodelor folosite pentru investigație. • Prezentarea metodelor de cercetare/laborator în ordinea în care au fost utilizate. • Comentariul comparativ al surselor de documentare. • Descrierea observațiilor. • Interpretarea personală a rezultatelor cercetării; • Realizarea de desene, grafice, diagrame, tabele. • Selectarea și oportunitatea surselor bibliografice. • Rezumarea celor constatate într-o concluzie exprimată succint și raportată la ipoteza inițială. • Modul de prezentare.
-----	---------------------	---

Produsele recomandate pentru evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor funcțional-acționare sunt prezentate în tabelul de mai jos:

	Produse pentru măsurarea competențelor funcțional-acționare	Criterii de evaluare a produselor
1.	Diagrama „Cauză-efect” *****	<p>Determinarea efectelor psihologice care sunt provocate de cauze concrete .</p> <p>Coresponderea conținutului cu scopul și obiectivele propuse.</p> <p>Organizarea ideilor și materialelor într-o ordine logică.</p> <p>Formularea concluziilor elocvente pe baza studiului literaturii suplimentare.</p> <p>Respectarea termenilor de elaborare.</p> <p>*****</p>
2.	Diagrama Wenn *****	<p>Determinarea asemănărilor aspectelor studiate.</p> <p>Determinarea deosebirilor aspectelor studiate.</p> <p>Folosirea bibliografiei suplimentare pentru evidențierea asemănărilor și deosebirilor aspectelor comparate.</p> <p>Formularea coerentă, logică a ideilor.</p> <p>Coresponderea rezultatului cu scopul propus.</p> <p>Aranjarea în pagină a diagramei.</p> <p>Respectarea termenilor de elaborare.</p> <p>*****</p>
3.	Linia Timpului -	<p>Coresponderea conținutului cu scopul și obiectivele propuse.</p> <p>Relevanța ideilor.</p> <p>Formularea concluziilor elocvente pe baza studiului literaturii suplimentare.</p> <p>Corectitudinea formulării ideilor.</p> <p>Organizarea ideilor și materialelor într-o ordine logică.</p> <p>Elaborarea și redactarea părții scrise au fost făcute într-un mod consistent și concomitent, conform planificării.</p> <p>Precizarea elementelor de evoluție a fenomenului psihologic studiat.</p> <p>Respectarea termenilor de elaborare.</p>

4.	Tabel de observare/de sinteză	<p>Elaborarea elocventă a argumentelor problemei . Corespunderea argumentelor scopului și obiectivelor propuse.</p> <p>Observarea sistematică a fenomenului psihologic supus cercetării.</p> <p>Prezența relației între argumente.</p> <p>Formularea laconică a argumentelor.</p> <p>Valabilitatea și corectitudinea argumentelor.</p> <p>Analiza diverselor aspecte psihologice în formularea argumentelor.</p> <p>Argumentele să nu să se repete, să nu se suprapună sau să se reformuleze.</p> <p>*****</p>
5.	Lista de sfaturi/recomandări	<p>Coresponderea conținutului cu scopul/obiectivele propuse.</p> <p>Prezentarea opinioilor personale justificate.</p> <p>Sfaturile/recomandările propuse sunt aplicabile.</p> <p>Formularea laconică a ideilor.</p> <p>Analiza diverselor surse bibliografice pentru formularea ideilor.</p> <p>Respectarea termenilor de elaborare.</p> <p>*****</p>
6.	Ghid practic	<p>Coresponderea conținutului cu titlul ghidului.</p> <p>Relevanța ideilor.</p> <p>Prezentarea opinioilor personale.</p> <p>Formularea concluziilor elocvente pe baza studiului literaturii suplimentare.</p> <p>Corectitudinea formulării ideilor.</p> <p>Organizarea ideilor și materialelor într-o ordine logică</p> <p>Prezentarea exemplelor personale sau din literatură, care relevă tema cercetată.</p> <p>Prezența imaginilor, pozelor, desenelor, schemelor , care ilustrează ideea propusă.</p> <p>Formularea concluziei proprii (5-6 idei) referitor la tema abordată.</p> <p>Ghidul reprezintă, în sine, o soluție practică, cu elemente de originalitate în găsirea soluțiilor.</p> <p>Ideile propuse sunt aplicabile.</p> <p>Utilizarea anumitor resurse bibliografice este bine justificată și argumentată în contextul ghidului.</p> <p>Elaborarea și redactarea părții scrise a ghidului au fost făcute într-un mod consistent și concomitent, conform planificării.</p> <p>Precizarea elementelor de conținut.</p> <p>Respectarea termenilor de elaborare.</p> <p>*****</p>
7.	Poster	<p>Formularea titlului scurt și sugestiv.</p> <p>Introducere asupra domeniului de interes.</p> <p>Prezentare sintetică a abordării experimentale / teoretice.</p> <p>Prezentarea rezultatelor celor mai semnificative.</p> <p>Prezentarea orală a posterului printr-o prelegere de 5 min.</p> <p>Concepție grafică atractivă; elemente grafice adecvate.</p>

		Conținutul corespunde temei. Concluziile personale formulate. Text puțin, cea mai mare parte a spațiului posterului fiind destinat materialului ilustrativ. Calitatea imaginilor, pozelor, desenelor, figurilor, tabelelor. Originalitatea, creativitatea, inovațiile (modul deosebit prin care este abordată tema, prezentarea opiniilor personale bazate pe analiza surselor bibliografice).
8.	***** Graficul T	***** Elaborarea elocventă a argumentelor affirmative/negative a problemei binare. Prezența relației între argumente și contraargumente pereche. Formularea laconică a argumentelor. Valabilitatea și corectitudinea argumentelor. Analiza diverselor surse bibliografice în selectarea argumentelor. Argumentele să nu să se repete, să nu se suprapună sau să se reformuleze. Respectarea termenilor de elaborare.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studiu

Manuale;	Colaje;
Ghiduri metodice;	Caiete;
Suporț de curs;	Broșuri informative;
Laptop, Notebook, Proiector multimedia;	Tablă;
Mape;	Panou;
	Postere.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor.

Nr.crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1.	Coman, S. (coordonator), Parteneriat în educația integrată a copiilor cu cerințe educative speciale, Editura Spiru Haret, Iași, 2001	Bibliotecă	1
2.	Danii A, Popovici D, Racu A. Intervenția psihopedagogică în școală incluzivă. Chișinău, 2007	Bibliotecă	1
3.	Educație incluzivă, Fundația Lumos Moldova. Chișinău, 2012	Bibliotecă	2
4.	Verza E. Psihopedagogie specială.	Bibliotecă	10

5.	Bucureşti,1999 Vrăjmaş T. Învăţământul integrat și/sau incluziv. Bucureşti,2001	Bibliotecă	1
6.	Neamţu C,Gherguț A .Psihopedagogie specială. Polirom 2000	Bibliotecă	1
7.	Cara A, Implementarea educaţiei incluzive în Republica Moldova, Chişinău, 2014 www.ipp.md/public/files/Proiecte/Studiu	Internet	